

ORTODOKSINEN JUMALANPALVELUS JA KIRKOLLISET TOIMITUKSET

Ortodoksiset jumalanpalvelukset ovat kaikille avoimia. Kaikki voivat käydä sytyttämässä tuohuksen, kirkkokynttilän ikonin eteen. Ikonin edessä palaa lampukka. Se on parafiiniöljyä sisältävä lasiastia, jossa sydänlangassa palaa tuli. Tuohuksen ja lampukan liekit kuvaa Jumalalle nousevaa rukousta. Kirkossa on paljon ikoneita, pyhiä kuvia. Ikonit kuvaavat Kristusta, Neitsyt Mariaa, pyhiä ihmisiä, enkeleitä tai Raamatun tapahtumia.

(kuva ortoboxi.fi)

Ortodoksisessa jumalanpalveluksessa seisotaan. Jos ei jaksais seisoa, voi istua. Seisomme, koska olemme ikään kuin matkalla. Liikkuminenkin on sallittua. Alttarin ja kirkkosalin välissä on ikonostaasi, kuvaseinä. Alttariin saa mennä vain papisto ja papin apuna toimivat alttariapulaiset, ponomarit.

RISTINMERKIN TEKEMINEN:

1. Oikea käsi, kolme sormea yhteen ja kaksi kämmentä vasten.

2. Kosketetaan otsaa, rintaa, oikeaa ja vasenta olkaa.

3. Kumarrus. Valmistu tuli!

Ps. Näin siunattiin ajatukset, tunteet ja käten teot.

Ortodoksinen jumalanpalvelus on rukousta ja laulua. Ortodoksisessa kirkossa ei käytetä soittimia. Toimituksessa pappi ja kanttori/kuoro vuorottelevat laulaen ja *resitoiden*. Resitointi on ns. puhelaulua. Ortodoksisessa jumalanpalveluksessa ei lauleta virsiä.

Ortodoksi rukoilee tekemällä ristinmerkin. Hän koskettaa sormillaan kevyesti otsaa, rintaa, oikeaa ja vasenta olkapäätä. Tällä tavoin hän siunaa ajatuksensa, tunteensa ja käsien työt. Lopuksi tehdään pieni kumarrus.

Ortodoksisissa kirkoissa tuoksuu erilaiselle kuin muualla. Se johtuu suitsutuksessa käytettävästä pihkasta, jota laitetaan suitsutusastiaan palavan hiilen päälle. Suitsutussavu kuvaa rukousta, joka nousee ylös Jumalalle. Pappi tai diakoni suitsuttaa pyhää savua jumalanpalveluksien aikana useasti.

Ehtoollinen on sakramentti, jolle voi osallistua vain ortodoksisen kirkon jäsenet. Pienet lapset, sylivauvatkin, jotka on kastettu ja mirhalla voideltu, ovat täysivaltaisia kirkon jäseniä ja voivat osallistua ehtoolliseen.

(kuva ortodoksi.net/Hannu Pyykkönen)

NIMENANTO, KASTE JA MIRHALLA VOITELU

Nimenanto

Ortodoksisen perinteen mukaan lapselle annetaan nimi kahdeksantena päivänä syntymän jälkeen. Pappi voi tulla kotiin tai sairaalaan lukemaan nimenantorukoukset. Rukoukset voidaan lukea myös kirkossa. Jos nimenantorukouksia ei ole luettu ennen kastetta, alkaa kastetoimitus niiden lukemisella.

Ortodoksisen perinteen mukaan annetaan vain yksi nimi, mutta yleistä on antaa useampikin. Yhden nimen täytyy olla johdettavissa jonkun pyhän ihmisen nimestä. Tästä pyhästä ihmisestä tulee hänen taivaallinen esirukoilijansa. Lapsen nimipäivä määräytyy tämän pyhän ihmisen muistopäivän mukaan.

Ortodoksinen nimipäiväkalenteri noudattelee eri järjestystä kuin kansallinen nimipäiväkalenteri. Nimi voidaan valita ortodoksisesta kalenterista lapsen syntymäpäivän mukaan tai nimen voi valita jonkun perheelle läheisen pyhän henkilön mukaan. Ortodoksinen nimipäiväkalenteri löytyy netistä. Lisätietoja: [https://www.ortodoksi.net/index.php/Nimi ja siihen liittyvä pyhän muistopäivä](https://www.ortodoksi.net/index.php/Nimi_ja_siihen_liittyva_pyhan_muistopaiva)

Kaste

Lapsi tuodaan kastettavaksi ilman vaatteita pyyhkeeseen käärittynä. Kastetilaisuudessa kasteastia on kirkon keskellä. Astian reunalla palaa kolme tuohusta. Kastettaessa pappi ottaa lapsen kummin sylistä, suojaa hänen kasvojaan kädellään ja upottaa pyhitettyyn veteen kolme kertaa lausuen: ”Kastetaan Jumalan palvelija/lapsukainen (nimi) Isän, amen, Pojan, amen, ja Pyhän Hengen nimeen, amen.” Jos astia on pieni, valelukastekin käy. Kasteen jälkeen lapselle puetaan päälle valkoinen kastepuku ja kaulaan laitetaan kasteristi. Lapsella tulee olla yksi ortodoksinen kummi. Hän lukee lapsen puolesta uskontunnustuksen. Lisäksi kummeina voi olla muita toiseen kristilliseen kirkkoon kuuluvia henkilöitä.

Mirhalla voitelu

Mirhalla voitelun sakramentti toimitetaan heti kasteen jälkeen. Pappi tekee siunatulla mirhavoiteella pienen ristin lapsen otsaan, silmiin, sieraimiin, suuhun, korviin, rintaan, käsiin ja jalkoihin. Jokaisella kerralla hän lausuu ”Pyhän Hengen lahjan sinetti”. Kummi vastaa tähän: ”Amen.”

Kasteen ja mirhalla voitelun jälkeen kasteastia kierretään kolme kertaa. Edellä kulkee pappi, sitten kastettu ja hänen kumminsa. Kiertö (= ympyrä) kuvaa ikuista liittoa ja suhdetta Jumalan kanssa. Toimituksen lopuksi pappi leikkaa lapsen hiuksia ristinmuotoisesti. Se tarkoittaa kuuliaisuutta Kristukselle. (kuva peda.net/Kirsi Vuomajoki)

Mirhalla voitelu on kasteen vahvistamista. Kasteen ja mirhalla voitelun jälkeen lapsi on täysivaltainen seurakunnan jäsen. Pienet vauvatkin voivat tällöin tulla osallistumaan Herran pyhästä ehtoollisesta.

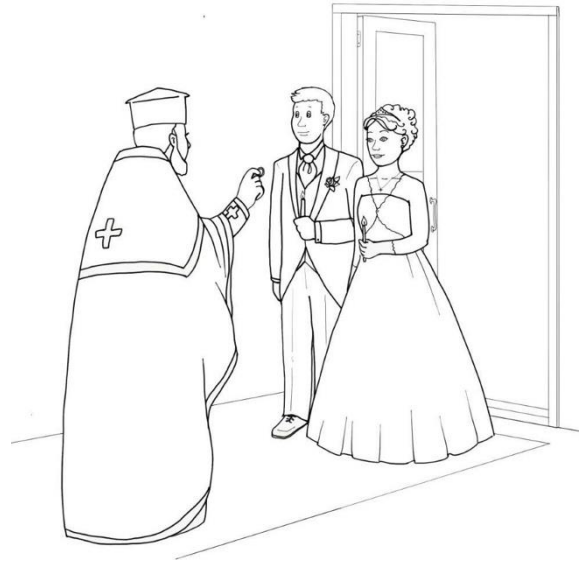
Lisää aiheesta: <https://www.ortodoksi.net/index.php/Kaste>

AVIOLIITTOON VIHKMINEN

Ortodoksisessa kirkossa avioliitto on sakramentti, johon kuuluu kaksi osaa: kihlaus ja avioliittoon kruunaaminen. Kihlaus voidaan toimittaa erikseen, mutta yleensä ne toimitetaan samassa palveluksessa. Kihlaus toimitetaan kirkon takaosassa. Vihkipari seisoo tuohukset kädessä. Pappi lukee rukoukset ja laittaa sormukset vihittävien oikean käden nimettömään sormeen. Sormus kuvaa ikuista liittoa puolisoitten välillä ja oikea käsi kuvaa Jumalan voimaa.

Kihlauksen jälkeen vihkipari siirtyy papin perässä keskelle kirkkoa. Pöydällä on evankeliumikirja, risti ja vihkikruunut. Kruunut voivat olla myös kukista tehdyt seppeleet.

(kuva: ortoboxi.fi)

Ennen vihkitoitituksen alkua pappi kysyy vihittävilta kysymykset: "Onko sinulla hyvä ja vapaa tahto ja vakava mieli ottaa aviomieheksesi/-vaimoksesi tämä, jonka näet tässä vierelläsi?" Saatuaan myönteiset "On, arvoisa isä" -vastaukset, alkaa vihkitoititus.

Rukousten jälkeen pappi kruunaa puoliset ja siunaa heidät sanoen: "Herra, meidän Jumalamme, kruunaa heidät kunnialla ja jaloudella." Kruunua pitävät vihittävien pään päällä heidän valitsemansa henkilöt. Kruunuilla avioparista tulee oman perheensä, "valtakuntansa" kuningas ja kuningatar. Kruunut kuvaavat myös marttyyrien kruunuja. Aviopuolisoiden on oltava valmis uhrautumaan toistensa puolesta.

Vihkipari nauttii yhteisen viinimaljan, joka muistuttaa yhteisen elämän alkamisesta. Tämän jälkeen pappi liittää vihittävien kädet yhteen ja he papin johdolla kiertävät keskellä olevan pöydän ja sillä olevan evankeliumikirjan ympäri kolme kertaa. Näin häpäri on aloittanut yhteisen matkansa avioparina. Kiertämisen jälkeen kruunut otetaan pois.

Lisää aiheesta: <https://www.ortodoksi.net/index.php/Avioliitto>

Häävideo: <https://www.hos.fi/juhlat-ja-toimitukset/avioliittoon-vihkiminen/>

HAUTAUS

Ortodoksisen kirkon opetus kuolemasta on lohdullinen. Ihmisessä on ruumis ja sielu. Kuolema ei ole ihmiselämän päätös, vaan syntyminen uuteen, iankaikkiseen elämään. Kristus voitti kuoleman ja antoi haudoissa oleville elämän. Kuoltuaan ihmisestä tulee näkymättömän seurakunnan jäsen. Esirukous edesmenneen puolesta ja tuohuksen sytyttäminen ovat rakkauden osoitus vainajalle.

Ortodoksisessa hautauspalveluksessa arkku on keskellä kirkkoa siten, että vainaja ikään kuin katsoo alttariin päin. Arkun kansi on avoinna. Halutessa voi vainajan kasvot peittää ohuella kasvoliinalla. Vainaja on puettu juhlapukuun. Hänen rinnallaan on ikoni ja kaulassaan risti. Vainajaa ei tarvitse pelätä. Hän on läheistensä ympäröimänä viimeisen kerran näkyvästi läsnä.

Toimituksen aikana seisotaan arkun ympärillä palavat tuohukset kädessä. Palveluksen aikana toistuu useasti rukous: "Saata, Herra, lepoon, nukkuneen palvelijasi sielu." Pappi suitsuttaa useasti arkun ympäri, alttarissa sekä kirkkosalissa. Koko jumalanpalvelus on esirukousta vainajan puolesta. Evankeliumin lukemisen jälkeen tuohukset sammutetaan ja seuraa ns. hyvästijättö. Tämän aikana kuoro laulaa hyvästijättöveisuja. Omaiset ja muu kirkkokansa käy arkun äärellä. Hiljaa mielessään voi rukoilla ja pyytää anteeksi. Rinnalla olevan ikonin voi ottaa käteensä ja suudella sitä. Vainajan voi siunata ristinmerkillä tai silittää poskea hellästi koskien.

Hyvästijätön jälkeen pappi siunaa vainajan tekemällä siunatulla hiekalla ristin hänen rinnalleen lausuen: "Herran on maa ja kaikki, mitä siinä on, maanpiiri ja ne, jotka siinä asuvat." Tämän jälkeen arkku suljetaan. Lopuksi arkku kannetaan kirkosta saattueessa, jossa pappi ja laulajat kulkevat ensimmäisenä. Arkku tuodaan kirkkoon ja viedään pois kirkosta kuoron laulaessa veisua: "Pyhä Jumala, Pyhä Väkevä, Pyhä Kuolematon armahda meitä." Pääsiäiskaudella lauletaan: "Kristus nousi kuolleista, kuolemalla kuoleman voitti ja haudoissa oleville elämän antoi."

Lisää aiheesta: https://www.ortodoksi.net/index.php/Kuoleman_kohdatessa

Ortodoksinen elämä

Ortodoksisen kirkkovuosi alkaa 1.9. Kirkkovuoteen kuuluu useita juhlia. Suurimpia juhlia ovat pääsiäinen ja joulukokous. Paikallisesti myös oman kirkon temppelijuhla on suuri juhla. Juhlien lisäksi kirkkovuosi sisältää useita paastoajoja. Pisimmät paastot ovat ennen pääsiäistä oleva suuri paasto ja joulupaasto. Joulupaasto alkaa aina 15.11. ja kestää joulupäivään. Suuri paasto alkaa kuusi viikkoa ennen palmusunnuntaita. Myös keskiviikot ja perjantait ovat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta paastopäiviä. Paasto tarkoittaa luopumista jostakin ja hyvien asioiden lisäämistä. Perheissä myös lapsia opetetaan paastoamaan heille sopivilla tavoilla. Lapset voivat lisätä vaikka kasviksien syömistä ja luopua karkkipäivistä.